XVII. évf. 9. sz. Bukarest, 1936 szeptember hó

VAS- ÉS FÉMMUNKÁS

A ROMÁNIAI VAS-, FÉM- ÉS VEGYIPARI MUNKÁSOK ORSZÁGOS SZÖVETSÉGÉNEK HIVATALOS KOZLONYE

Előfizetési ár: egy évre 100, fél évre 50 Lei
TELEFON 4-50-13

MEGJELENIK MINDEN HÓ ELSEJÉN

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
BUKAREST, STRADA ISVOR No. 6 b

Nemzetközi szakszervezeti kongresszus

A gazdasági krizis kirobbanásának és a német és ausztriai proletáriátus letörésének időpontjától kezdődőleg, a nemzetközi munkásmozgalomnak kétségtelenül leginpozánsabb és legerőteljesebb megnyilatkozása volt az a nemzetközi szakszervezeti kongresszus, amelyet a nemzetközi szakszervezeti szövetség tartott meg Londonban ez év julius 8—11-én. E megnyilatkozás jelentősége tul haladja a szokásos kongresszusok kereteit.

A londoni tárgyalások és határozatok, a háboru utáni nemzetközi munkásmozgalomnak fejlődésében, egy felfelé törekvő optimizmussal telitett uj fazist jelentenek.

A mozgalomnak jobb és baloldalon álló ellenséget nem átallották évek során át annak hangoztatását, hogy a szociáldemokrácia és a szabad szakszervezetek halálos krizisben sinylődnek.

A gazdasági krizisből, valamint az ausztriai és német munkásmozgalmak feloszlatásából eredő természetszerü taglétszám csökkenés egyrészről, az egyes országokban tanusitott védelmi álláspont és a tájékozatlanság jelenségeinek körülményei másrészről ellenfeleink felületes szemében ugy tüntek fel, mintha állitásuk beigazolódást nyernének. Bizonyitékot nyert azonban, hogy ugy a szakszervezeti visszafejlődés, valamint a taktikai nézetből eredő egyenetlenségek csak muló jelenségek voltak. A nemzetközi szakszervezeti munkásmozgalom bámulatos gyorsasággal ált helyre és viszaszerezte az 1933 évi erősségét és szilárdságát. Sőt mi több, ami a taktikai és elvi irányzatának tisztánlátását illeti, sokat tanult a mult évek gazdasági kriziseinek és az egyes országok mozgalmai letörésének tapasztalataiból ugy, hogy ma ebből a szempontból sokkal fölényesebb és a mult tájékozatlansága és habozása teljesen eltünt.

Ezek azok a jelentősebb benyomások, amelyeket a londoni nemzetközi kongresszusról szereztem. Volt egy általános egyöntetü lelkesedés, amikor Schevenels a nemzetközi szakszervezeti szövetség titkára jelentésében előadta, hogy a szakszervezeti szövetség taglétszáma 8 millióról, 13 millióra rugott fel, vagyis elérte a krizis előtti taglétszám nivót. Hasonlóképpen a kongresszus megelégedéssel vette tudomásul a jelentésnek azon részét, miszerint a diktatorikus országokban a szakszervezeti mozgalom mindenütt illegálisan megszerveződött és azon országok kiküldöttjei jelen vannak a kongresszuson.

A nemzetközi szakszervezeti mozgalom megerősödése és a védelmi álláspontból támadó álláspontba való átmenete, *ime egy tény, amelyet a kongresszus kiemelt.*

De a szervezkedési erőnek ujból való összekovácsolásával egyidőben megindult az eszményi tisztánlátás folyamata, valamint a taktikai vonal határozott megállapitása. Ha ezelőtt néhány évvel lehettek még egyes helyeken a követendő utirányra vonatkozó tájékozatlanságok és határozatlanságok, ma ezek már eltüntek és helyettük a proletártátus egyetemes határozottsága lépett előtérbe, hogy bármilyen eszközök árán is sikeres küzdelmet vivjon a fascizmus ellen, hogy megvédje a békét és szabadságjogokat és a munkásosztálynak valamint az összemberiségnek egy uj társadalmi rendet határozzon meg.

A kongresszus néhány határozati javaslatban, amelyek a mult tájdalmas gyümölcsét, de egyben a mai politikai és szociális valóságok mélyebb kutatásainak eredményét képezik, kijelölte az utirányt amelyen a munkásosztálynak haladnia kell az ő osztályharcában. Különösképpen aláhuzandó az a tény, hogy a nemzetközi szakszervezeti kongresszus tisztán leszögezte álláspontját a kommunizmussal szemben. Sokat irtak egy bizonyos sajtóban arról, hogy a londoni kongresszus álláspontot változtatott a szakszervezeti egység problémájával szemben. A valóság pedig az, hogy a kongresszus majdnem egyhangulag állapitotta meg, hogy a szakszervezeti egység problémája nem is létezik olyan értelemben, mintahogy a kommunisták azt beállitják

Majdnem minden országban, a nemzetközi szakszervezeti szövetséghez tartozó, szakszervezeti mozgalmon kivül más szakszervezeti mozgalom nem létezik s igy nincs kivel lépni egységre. Azok a kommunista irányu szakszervezetek amelyek itt ott még életbe vannak annyira jelentéktelenek, hogy bármilyen figyelemre méltatlanok. Ennélfogva a kongresszus ugy vélekedett, hogy nem lehet a vörös szakszervezeti szövetséggel ebben a kérdésben bármilyen vitát is folytatni, olyan értelemben amint a kommunisták ezt kivánják. A kommunisták olyan uj elvi irányzat fölött akarnak tárgyalni, amely körül sorakozzanak ugy a kommunisták valamint a szociáldemokraták.

A szakszervezeti mozgalom tervszerü alapelvei végleg ki vannak jelölve és változtatásról nem lehet szó, csupán csatlakozásról azok részéről akik jóhiszemüek. A kongresszus elismerte hogy van egy nagy fontossággal biró probléma éspedig: a még le nem csatlakozott szakszervezeti mozgalmak, amelyek vonatkoznak Orosz, Amerika, Ausztrália és Délamerika országaira. Ezek a mozgalmak fellettek szólitva a csatlakozásra, természetesen a nemzetközi szakszervezeti szövetség programjának és alapszabályának elismerése alapján. Ily módon megvalósul a földgömbön létező összes szakszervezeti mozgalmak egysége egy közös nemzetközi szövetségben.

A Londoni kongresszus bebizonyitotta a világnak a munkásosztály megbonthatatlan nagy erejét és a szocialista eszmékben való törhetetlen hitét. Ebben az időben, amikor a fasizmus és a szocializmus közötti döntő harcok folynak, a fenti tény különösen minket kell megörvendeztessen, akik egy kicsire szoritott mozgalmat képviselünk a legnehezebb terepen és a legerősebben kitéve az osztályharcoknak. Ez a tény uj erőt, uj hitet kell kölcsönözzön nekünk.

A külföldi országok munkásságának előhaladása és győzelmei minket is kell ösztökéljen arra, hogy szervezeteinket erőssé tegyük és saját országunkban mi magunk harcoljunk nagyobb lendülettel és erővel, hogy elveink gyorsan és maradéktalanul győzedelmeskedjenek, hogy mi is besorozhassuk magunkat a nemzetközi mozgalom sokat igérő uj ritmusába.

LOTAR RĂDĂCEANU

A „Titán-Nadrág-Calán" vasipari konszern fejlődése

Egyik közgazdasági lapban olvassuk:

Országunk egyik számottevő vasipari konszernje a „Titán-Nadrág-Calán" egyesült vasipari müvek. Ez az üzem hatalmas fejlődést mutat fel. Az utóbbi 12 év alatt munkásainak száma 2 300-ról 5.260-ra emelkedett. Ez idő alatt munkabérekben 156.2 millió leit fizetett ki. Az 1935 évben üzemmenete nagy fellendülést mutat. Előállitott termékei ára 25%-al és mennyiségben 10%-al növekedett. A mult évben termékeinek forgalmi értéke 975 millió lei volt. Az üzemekben a racionalizálási folyamat csaknem befejeződött. A caláni kohó a mult évben 14.400 tonna nyersvasat termelt, melynek vasérc-anyagát a Teliuc-vasbánya szolgáltatta. Tavaly megindult a platinahengerde, mely az év végéig 35.000 tonna platina-vasat termelt. Ezt a mennyiséget Ferdinand és Nadrág üzemei dolgozták fel. Hogy a konszern elkerülje a hengerdék külföldről való behozatalát, berendezkedett Ferdinándon hengerdék előállitására, saját céljaira. Ebben az évben befejeződik a Poiana-Mărului-i 4 500 lóerős vizturbina. Tervbe vették a Ferdinand-i üzem elektrifikálását és modernizálását. Alaptőke emelést is foganatositott a konszern az elmult évben és az eddigi 300 millios alaptőkéjét 350 millióra emelte. A vállalat tőkéinek összértéke 865 millió lei. Multévi tiszta nyereségként 350 millió lei osztalékot fizetett ki részvényeseinek.

A fenti adatok világosan rámutatnak arra a halhatatlan magas profitra, amelyet ezen üzemek vasmunkásai valósitottak meg. És ennek ellenére sehol Romániában nem folyik olyan kegyetlen kizsákmányolás, sehol nincs olyan bérrabszolgaság, mint itt. Azt látjuk, hogy az üzemek folyton bővülnek, a termelés mennyisége és minősége állandóan emelkedik és javul, csak a munkaerőt képviselő munkások jogai és élet lehetőségei szenvednek állandó csorbát, süllyednek lefelé a legsötétebb nyomor fokára.

Van azonban a munkásságnak is eszköze, amelyen keresztül részt követelhet magának a termelt javak értékéből. Ez az eszköz az osztálytudatos szervezkedés. Ezt kell a munkásságnak kiépitenie a maga védelmére.

Mese a munkanélküliekről

Általánosan elterjedt az a téves felfogás, hogy a fasiszta Németországban nincsen munkanélküli. Előszeretettel hangoztatják ezt a romániai fasiszták is. Ezzel szemben az az igazság, hogy hitlerájban *2 és félmilló a munkanélküliek száma* és több is volna ennél, ha több százezer munkást nem kényszeritenének a munkatáborokba, ahol ellátás ellenében kell kényszermunkát végezzenek. Egy másik módszer a munkanélküliek „csökkentésére" hogy azokat a családfőket nem tekintik munkanélkülieknek kiknek családtagjai dolgoznak, mert a kamposkeresztes észjárás szerint, ezek tartoznak szüleiket eltartani.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Szakszervezet és politika

Ha a szakszervezeti mozgalmunk tudatos ellenségei — akik osztályérdekünknél fogva egyáltalán nem szivlelik a munkások öntudatos szervezkedését kifogynak minden egyéb érvükből a szakszervezetek ellen, akkor jönnek a nagy ágyuval: a szakszervezetek „politizálnak", bár csak gazdasági érdekképviselet volna a hivatásuk... S ha ilyenkor kevésbé beavatott emberrel állnak szemben, akkor rendszerint elpufogtatják riasztó slágereiket: „szocialista" a szakszervezet, „marxisták" tanyája a szakszervezet stb. — gondolván, hogy ezek a jelszavak elegendők ahhoz, hogy azokat, akiknek a szakszervezeti mozgalom lényegét és hivatását megismerni még nem volt módjukban, elriasszák az osztálytudatos szervezkedéstől.

A politika és a szakszervezetek kérdése régikeletü és mégis mindig uj. Mindkettőnek megvan a maga saját keletkezési története és mindkettőnek a fejlődési utja — ha a látszatra másként is néz ki — egymástól függetlenül vonul el szemünk előtt. A politika igen régikeletü és voltak már politikai pártok, amikor az embereknek fogalmuk sem volt a szakszervezetről. Régi, nagyon régi a politikai hatalom gyakorlónak ellenszenve a munkásszervezkedéssel szemben. Pont 100 évvel ezelőtt számüzetéssel sujtották Angliában azokat, akik szakszervezeti uton próbáltak védekezni tulzott kihasználtatásuk ellen. Akkor hozták Angliában az első törvényt, amely sulyos büntetés terhe mellett megtiltotta a szakszervezeti alapon való szervezkedést. Később lépésről lépésre hatályon kivül helyezték ezeket a törvényes rendelkezéseket. Tehát az az ország, amely elsőként megtiltotta szakszervezeti alapon való szervezkedést, elsőnek szabaddá is tette a szakszervezeteket az 1824. évi egyesülési törvénnyel. Teljes jogi elismerést azonban csak 1871-ben nyertek az angol szakszervezetek, de még azután is 1877-ig a büntetőjog béklyói korlátozták a munkások sztrájkszabadságát.

Németországban az 1869. évben, Ausztriában az 1870. évben és Franciaországban 1884-ben kerültek ezek az antiszociális szellemü törvények a mult lomtárába. Addig azonban tiltva volt a munkásoknak, hogy érdekeik közös megvédése céljából egyesüljenek, amely tilalmak ujabban csak akkor és ott éledtek fel ujra, amikor és ahol a fasiszta erőszakuralom jármába kerültek a munkások.

Történelmi tény, hogy a szakszervezeti egyesülések kezdetben semmiképpen nem álltak összefügésben a politikával. Politikai tevékenységtől távol állitak a szakszervezetek. Kizárólagosan *gazdasági* érdekközösség volt az alapjuk, a hivatásuk. Rendszerint valamilyen sztrájkmozgalommal függött össze az elindításuk.

Azután lassanként kezdenek a szakszervezetek politikai természetü *közügyekkel* is törődni, mégpedig nem magáért a politikáért, hanem a dolgok szükségszerüségének kényszere alatt. Számos kérdés mely közvetlenül érinti a munkások érdekeit, a törvényhozásban, tehát a politikai élet légkörében kerülnek felszinre és eldöntésre. Ennélfogva azok a pártok nyerték el a szakszervezetek, azok tagjainak a rokonszenvét, amelyek valóban képviselik a munkások véleményét és érdekét a hatóságok és a törvényhozás előtt — pártprogramjuk szellemében. S csak a fejlődésnek ezen a pontján keletkezett az eszményi kapcsolat a szakszervezetek és a szociáldemokrata párt között. Igy történt ez majdnem minden országban egyformán — ha a feljlődés szabta tempó szerint külömböző időszakban is.

Ennyiből áll még ma is a szakszervezetek és a politika közötti viszony. Csakhogy sok esetben összetévesztik a szakszervezetek politikai *függetlenségét* a politikai *semlegességgel*. A kettőt pedig külön-külön kell vizsgálat tárgyává tenni és egymástól távol kell elbirálni, ha tiszta képet akarunk nyerni a munkáskérdés e területéről.

A szakszervezetek és azok fórumai *nem lehetnek semlegesek* a politikai élet kérdéseivel szemben. Ez nem jelentene mást, minthogy a szakszervezetek az alapszabályaik szabta kereteken belül sem foglalhatnának állást a munkások érdekeit érintő politikai kérdésekben. Ez pedig egyenlő volna az öngyilkossággal, a munkásérdekek elárulásával. Nincs az a szociális kérdés — és ezek a kérdések leginkább érintik a munkásosztályt —, amelyet nem a politikai erőviszonyok döntenek el. A munkásság összes vivmányait lehetne szabotálni, semmivé tenni a szakszervezetek politikai semlegességével. De külömben: melyik polgári gazdasági közület, melyik tőkés egyesülés, kartell stb. mondhatja magáról, hogy politikailag semleges, hogy nem igyekszik politika befolyást is érvényesiteni?

A szakszervezetek teljes joggal állitják, hogy politikailag *függetlenek*. Mert kizárólag a munkások gazdasági és szociális érdeke és java szabja meg állásfoglalásukat valamelyik a politikai élet előterébe kerülő kérdéshez. A dolgok természetéből folyik azután, hogy a szakszervezeteknek hivatásuk teljesitése közben mind több politikai kérdéshez kell állást foglalniok. Hogy álláspontjuk rendszerint egyezik a szociáldemokrata párt — a munkásság *politikai* érdekképviselete álláspontjával, azt semmiesetre sem lehet a szakszervezetek rovására irni, hanem inkább azoknak a politikai pártoknak rovására, amelyek oly nagyon távol állnak attól, hogy a dolgozó néprétegek érdekét képviseljük. A szakszervezetek kezdettől fogva a munkások jobb helyzetéért, rövidebb munkaidőért, igazságosab bérrendszerért, emberibb bánásmódért, a munkás gondtalan öregségének a biztositásáért küzdenek s igy *csak magától értetődik, hogy amellé a politikai párt mellé állnak, amely ezen célkitüzéseknek a megvalósitásáért komolyan küzd.*

Ezen a vonalon vizsgálva a szakszervezet és a politika kérdését, mind világosabbá válik az elfogulatlan és gondolkozó ember előtt, hogy a szakszervezetek — minden politikai függetlenségük mellett — miért nem lehetnek *semlegesek* a politikai élet problemáival szemben, mert a munkásság gazdasági érdeke elengedhetetlenül megköveteli a munkásság politikai befolyásának a latbavetését.

Amikor tehát a munkásszervezkedés ellenségei nehezményezik a szakszervezetek „szocialista" és „marxista" mivoltát és azt, hogy befolyást akarnak gyakorolni arra, hogy a politikai küzdelmek mezején hogyan kezelik és hogyan döntik el a munkásérdekeket legközelebb érintő kérdéseket, akkor ezek csak azért fujnak ebből a lyukból mert azt az időt szeretnék visszahozni, amikor a politika, tehát a jogok gyakorlása és élvezése kizárólag egy gyérszámu társadalmi réteg kiváltsága volt

A brassói „Schiel" gyári munkások kollektivszerződése

A brassói „Schiel"-gyár igazgatósága és az üzem munkásai között egyezség jött létre, melynek alapján a régi szerződést másfél évre, azaz 1937 december 31-ig ujitották meg.

A munkabérekre vonatkozó megállapodás szerint mintegy 200 munkás részesült 7,2 százalékos béremelésben.

A szerződés megujitásával kapcsolatban erdményt értek el a munkások az akkord munkát szabályozó 15-ik pontnál. A régi szerződés szerint az akkord munkára megállapitott időn tul eső időt levonásba hozták, mig az uj szerződés szerint ezt a tulidőt nem hozzák többé levonásba.

A szerződés egyéb pontjai továbbra is változatlanul érvényben maradnak.

A béremelésben részesült munkások 30 banitól 2 lei 20 bani-ig kaptak emelést.

Tekintetbe véve a szerződésben foglalt régi pontokat is, amelyek szabályozzák a rendes munkaórákat, a tulóraidőt, az első 7 napra járó fizetést betegség esetén, a fizetéses szabadságokat, büntetéspénzek szabályozását, egészségügyi feltételek rendezését, valamint a munkafeltételekkel kapcsolatos többi ügyeket, akkor mondhatjuk, hogy a Schiel-gyári munkások egy lépést tettek előre.

Az eddigi vsizonyok megtratása és az uj eredményeknek a kiharcolása szorosan összefügg a szakszervezet szilárd megalapozásával. Ezért legelemibb feladatuk az, hogy erőteljes szervezkedési propagandát inditsanak meg a gyárban dolgozó öszes munkások közöll.

A zernesti celuloze gyár munkásai kollektivszerződésének főbb pontjai

A celuloze-gyár igazgatósága és ennek munkásai között május 4-én kollektivszerződés jött létre, melynek főbb pontjai a következők:

1. Pénzbüntetések csak a munkaszerződés rendelkezéseinek megfelelően róhatók ki.

2. Azok a munkások, akik jelenleg tüzifát és természetbeni lakást kapnak, ezen kedvezményeket továbbra is élvezik.

3. A felmerülő nézeteltérések elintézésére az üzem igazgatósága közvetlen érintkezést kiván fentartani a munkásokkal. Ezért az érdekelt munkás bármilyen sérelmét tudomására adhatja az igazgatóságnak mindennap délelőtt 9—10 óra között.

4. A munkaidőről szóló törvény rendelkezései szigoruan betartatnak. A fásudvaron 3 őr alkamazandó, háromszori felváltásban.

5. Betegség esetén az első 7 napra járó fizetés folyósitandó. Az üzem igazgatósága fizeti a munkás betegsegélyző járulékát abban az esetben, amikor a munka rövid időre szünetel és a nemdolgozó munkások száma **nem haladja meg a 30—40-et.**

6. Az üzem igazgatósága folyósitja a törvényes fizetéses szabadságokat.

7. Oly esetben, amikor küfönböző okok miatt a munka megszünik, a gyár igazgatósága törekedni fog arra, hogy lehetőség szerint munkát adjon a munkásoknak. Ha a munkanap már megkezdődött és azután áll be a munka megszakitása, arra a napra a munkások más beosztást nyernek, az előbbi szolgálatban meghatározott fizetéssel. A munkamegszakitás után következő napokon, a más munkára beosztott munkások azt a fizetést kapják, amelyet ebben a munkakörben rendszerint fizetnek.

8. Május 1 törvényes munkaünnepnek tekintendő. E napra járó fizetést illetően a felek egyetértenek abban, hogy az igazgatóság minden május elsején ezt esetről-esetre meghatározza.

9. Ha az üzemnek szüksége lesz munkásokra, uj munkásokat az elbocsájtott munkások soraiból veszi fel.

10. A fatisztitó üzem munkásai akkordba dolgoznak. A tisztitásra kerülő faanyag 3 osztályba sorozandó és pedig:

I. oszt. Vagonba szállitott fa.

II. oszt. Nyáron kitermelt és szekérel szállitott hántott fa.

III. oszt. Ősszel vagy télen kitermelt és hántott fa.

A fizetés akkordban történik, köbméterenként.

11. Azok a műhelymunkások, akik tulóráznak, a tulórákért 35% bértöbbletet kapnak.

Az esetben, ha a munkást este 8 óra után hivják be tulórai munka elvégzésére, részére az öltözködési és gyárbamenési idő kártalanitása fejében még egy tulórát számitanak 35%-os tulóra dijjal.

Ugyanigy fizetendők a vasár- és ünnepnapokon végzett tulórák. E 35%-os tulóra dijra a szakmunkások segitői is szintén jogosultak.

12. Az üzem igazgatósága megállapitja, hogy a fatisztitó munkáknál a szükségesnél több munkás nyert alkalmazást, ugyhogy a 140 munkás fele elbocsátható lenne. Azonban, hogy ezt a munkás létszámot meg lehessen tartani, az igazgatóság intézkedéseket tett és tesz aziránt, hogy egy egész hónap folyamán át lehetőség szerint az összees fatisztitó munkások dolgozzanak és pedig részben napszámba, részben a vonókéseknél, kivéve a törvényes ünnepnapokat és vasárnapokat, valamint felsőbb akadályok miatt keletkezett megszakitásokat: eső, szél, stb. stb.

13. Az igazgatóság a munkásoknak fizetésemelést ad a jelen órabérekre és pedig: azok a munkások akiknek napi keresete meghaladja a 100 leit 3%-os béremelést kapnak. Azok a munkások akiknek fizetése napi 100 lejen alul van 4% fizetésemelést kapnak.

Ez a béremelés vonatkozik az akkordbérekre is. A béremelés visszamenőleg 936 március 15-től folyósitandók.

14. Jelen kollektivszerződés érvényes 1936 május 1-től 1937 április hó 30-ig bezárólag.

Értesités!

Értesitjük a helyiszervezeteket, hogy az 1937. évi vasas zsebnaptár október hó végén megjelenik. Kérjük a szaktársakat a szükséges mennyiséget szeptember hó 16-ig bejelenteni. Egyben közöljük, hogy azon helyekre, ahonnan az elözö évekröl eladott naptárakkal nem számoltak el, oda naptárakat nem küldünk.

A központi titkárság.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

A Sibiu-i munkások tevékenysége

A különböző vasipari üzemekben dolgozó vasmunkások julius hó 30-án gyülést tartottak, amelyen Szövetségünk kerületi titkára, Gărboveanu szaktárs is részt vett.

Lindner Dezső szaktárs nyitotta meg a gyülést üdvözölve a megjelent tagokat valamint a Szövetség képviselőjét. Az elnöklő szaktárs rámutat a gyülés céljára.

Azért hivtuk össze a vasmunkásokat — mondja az elnök — hogy megkezdjünk egy erőteljes és komoly szervezkedési propagandát ennek a városnak a területén. Ennek érdekében a megválasztandó vezetőség öntudatos és aktiv szaktársakból kell áljon.

Egyed és Stertz szaktársak a gyárakban uralkodó helyzetről tesznek jelentést. Sehol nincsenek olyan alacsony és rossz munkabérek mint Szebenben. A munkástörvényeket egyetlen egy munkaadó sem respektálja. A vasiparban dolgozó munkások igy a legsiralmasabb helyzetben tengődnek.

Tiliceanu szaktárs ugyancsak a munkások nehéz gazdasági helyzetét teszi szóvá és egyben a jobboldali mozgalmak áramlatáról kér felvilágositást hogy tisztán látva, a munkások ellenállást fejtsenek ki azon jobboldali áramlatok ellen.

Gărbovean szaktárs a Szövetség képviselője, a szakszervezeti mozgalom jelentőségét és az ebből származó előnyöket ismerteti a gyülés jelenlévői előtt.

Beszédének fonalán áttér a jobboldali mozgalmak jellegének aprolékos vázolására és kimutatja, hogy ezek a kapitalizmus vak eszközeit képezik.

A gyülés résztvevői a vezetőség megválasztására térnek át, melynek tagjai a következők lettek:

Elnök Lindner Dezső, alelnök Stertz Ioan, jegyző Lindner Ludovic, pénztárnokok Parajdi Ştefan, Tiliceanu Iustin. Vezetőségi tagok: Egyed Géza, Kovács Pavel, Herkel Ladislau, Matei Imre, Berger Victor, Maró Béla és Keresztes Ştefan. Pottagok; Szabó Iosif, Szentgyörgyi Ştefan, Daniel Victor; Ellenőrző bizottsági tagok; Pali Kálmán, Solymosi Ladislau, Farkas Andrei; Ellenőrző bizottsági póttagok Albert Ferenc es Foi Ioan.

Lindner szaktárs az összes tagok támogatását kéri abban a harcban, amelyet a munkások jobb életlehetőségei érdekében megindítottak és ezzel a gyülést bezárja.

Fasiszta tükör

Azoknak a megtévelyedett munkástársainknak az okulására közöljük alábbiakban a hitlerizmus szörnyüségeit, akik nem átalják nálunk is hódolni és támogatni a fasizmust.

A kinzásokban elpusztult vezető szaktársunk.

A német vas- és fémmunkásmozgalom nagy tisztelettel övezett vezetőegyénisége volt *Wilhelm Warnecke* szaktárs, aki tiszteletbeli állásokat töltött be a szakmozgalomba, majd évekkel ezelőtt a szociálpolitikai minisztériumba tisztviselőként került be a munkások bizalma és kitünő szaktudása folytán. Ebben az állásában is tántorithatatlan szakszervezeti ember és szocialista volt. Tisztségét nagy tudással töltötte be amig Hitler uralomra nem került. Ekkor a hitleri banditák egy alkalommal őt is letartoztatták és olyan kegyetlenül elkinozták, hogy az életerős ember nyomorék emberroncsként került ki karmaik közül. Azóta állandóan betegeskedett és e megkinoztatásának következményeiben a közelmultban elhunyt. Warnecke ellen sohasem merült fel bünvádi eljárás, vagy egyéb panasz, meggyőződéséért tartoztatták le és kinozták halálra. A munkásság óriási részvétele mellett temették el, annak dacára, hogy a temetés tüntető jellegét megakadályozni igyekeztek. A gyilkosoknak természetszerüleg semmi bántodásuk nem történik, hiszen ők kebelbarátjai a gyilkos rendszer megtestesitőjének Hitlernek.

A jólét potemkinfalva

A romániai polgári lapok is oldalszámra hoznak tudósitásokat a berlini olimpiáról. Mindenről irnak csak éppen arról nem, hogy a gyilkosok olimpiásza céljára a megrendezés óriási költségeit is a munkásoktól rabolták el és hogy az olimpiát fasiszta célok szolgálatába állitották. A Munkanélküliek Segélyző Állami Hivatal félmillió márkát utalt ki Berlin városának, hogy a „Győzelmi Emléket" kellőképen kidiszithesse. *Az összeget a munkanélküliektől rabolták el.* Hogy milyen ravasz módon igyekeznek elhitetni a külföldiekkel az ország jólétét igazolja az ahogyan a gazdasági összeomlás látható bizonyitékát eltüntetik. A kereskedőknek kötelezővé tették, hogy áruik egyrészét azokban az üzlethelyiségekben is elhelyezzék, melyek eddig zárva voltak — s ilyen rengeteg van Berlinben. A főuccák háztulajdonosait arra kötelezték, hogy házaikat az olimpia alkalmára tatarozzák. A kereskedőket és háztulajdonosokat *közpénzekből kártalanitják.* Itt is azonban az osztályszempontok figyelembevételével. A főuccák kereskedői és háztulajdonosainak teljes egészében térítik meg a kiadott összegeket, mig a mellékuccákban már csak 35 százalékos visszatéritést kapnak a kereskedők és háztulajdonosok.

500 millió aranymárkát raboltak el a szabad szakszervezetektől.

Közismert dolog, hogy a német szabadszakszervezetek anyagilag a világ legerőteljesebben megalapozott szakszervezetei voltak. Ingatlanokban és a különböző segélyalapokban óriási összegek felett rendelkeztek a német szakszervezetek. Mivel a hitleristák által annak idején átvett szabad szakszervezetek — miket azonnal kényszer szakszervezetekké alakitották át — tagjai ma már bátran szembeszálnak a hitleri kényszerszakszervezetek vezetőivel, ezek az utóbbi időkben szakszervezeti lapjaikban állandóan arról cikkeznek, hogy azért kellett a hitleristáknak átvenni a szakszervezeteket, mert az ottan történt korrupció az anyagi tönk szélére jutatta azokat. Ennek a gazságnak megcáfolására a volt szakszervezeti vezetők a rendelkezésükre álló — és hiányos — adatok alapján kimutatást készitettek arról, hogy mi volt a szakszervezetek anyagi helyzete abban a pillanatban, amikor hitlerék fegyveres hatalommal átvették azokat. A kimutatásból kiderül, hogy a szabad szakszervezetek ingatlanban és készpénz értékben 400 millió aranymárka vagyon fölött rendelkeztek. *A vas- és fémmunkás szövetség egymaga 34 millió aranymárka vagyon fölött rendelkezett.* Ha ehhez hozzávesszük a polgári és egyházi szakszervezetek vagyonát, végösszegben *Hitlerék 500 millió aranymárka vagyont raboltak el a német munkásoktól,* amely óriási vagyonnak ma már csak romjai vannak meg.

Adományok a Zernești-i munkásotthon javára

A zernesti vas- és fémmunkások szakszervezetének tagjai régi kivánságukat akarják megvalósitani: Otthont akarnak épiteni, mely célra már telket is vásároltak. Mivel szerény anyagi eszközökkel rendelkeznek, a szakszervezet vezetősége kérelemmel fordult ugy a tagokhoz, mint a mozgalommal szimpatizáló egyénekhez és a munkásegyesületekhez, hogy hozzájáruljanak e magasztos célmegvalósításához.

Adakoztak:

Vas- és Fémmunkás Szövetség 10.000 lej, Resita-i vasas Szakszervezet 1.000 lej.

A celulozégyár munkásai: Tőkés Béla senior 149, Bervel Christian 127, Richter Gheorghe 143, Koajcea Elek 150, Flucus Viktor 138, Codlean I. Ioan 83, Kertész Ioan 154, Kremples Franz 140, Lolu Ioan 78, Stefan I. Rotaru, 83, Boricean Ioan 80, Pálfalvi Sándor 111, Pálfalvi Jakab 154, Maer Martin 154, Dragos Sándor 111, Dan N. Mihai 154, Stefan Niscof 180, Manea Nicolae 89, Gheorghe Oancea 100, Jacob Nicolae bătrânul 78, Boca Ioan 78, Stefan N. Crăciun 500, Blaj Gheorghe 93, Horvát Stefan 160, Velcea D-tru 130, Tala Nicolae senior 138, Mircea Nicolae 89, Balázs Dénes 100, Boboc Nicolae 80, Szekeres János 100, Szüts Gábor 50, Lăpădatu Samoila 120, Cojocaru Ioan 100, Lupu Nicolae 100, Jacob Nicolae tânăr 100, Gealepu Gheorghe 100, Gătei Stefan 100, Andrei Dan 180, Minea Stefan 110, Ciorba Todor 80, Bicikovski Emeric 150, Barbu Gheorghe 80, Ion Gh. Pomană 80, Ion A. Ilie 80, Manea Ion 100, Tărnovean Nicolae 100, Guguian Petru 100, Presmerean Ion 130, Gabor Ion 100, Lupu Gheorghe 120, Tărătu Radu 120, Guran Coman 80, Dan Bratu 80, Căldărea Nicolae 80, Pagu Gheorghe 80, Bătă V. Ioan 117, Telean C. Ion 100, Rucărean Nicolae 100, Sperchez Nicolae 80, Ghighimoc Ion 130, Codlean Vasile 100, Minea N. Nicolae 100 lej.

A papirgyár munkásai: Telean N. Ioan 100, Telean Stefan 80, Draea Gheorghe 113, Baier Josif 76, Mészáros Gavril 100, Vintevi Géza 87, Albu Ion 150, Svedov Ion 60, Fazacas Gheorghe 190, Militan Pop 100, Bulmez Ion 130, Nicolae Ilie 100, Goldeanu Cornel 30, Lăpădatu Ion 140, Mara Ion 119, Ion R. Răută 82, Ion I. Stroie 98, Sendruc Ion 98, Andrei Crăciun 140, Andrei Bădilă 100, Micudă Stefan 100, Dragomir Ion 70, Ion St. Tărătu 100, Pătrascu Ion 100, Kertész Albert 150 lej.

Victor Purdu kereskedő 200, Baer Matilda ker. 100, Aurel Seciun kereskedő 100, Molnár Mihai kereskedő 100, dr. Sighet mérnök 100, C-tin Nemes kereskedő 150, Ignat Gheorghe 40, Gheorghe Rozorea kereskedő 40 lej.

Az eddig begyült összeg 21.523 lej.

Felhivás

Lonea-i csoport vezetősége felszólitja a hátralékos tagokat, hogy hetijárulékaikat rendezzék, mert ellenkező esetben az alapszabályok értelmében a tagok sorából töröltetni fognak,

Nyilatkozat

Alulirott ezennel azon meggyőződésemnek adok kifejezést, hogy egyes egyedül csak a Vas- és Fémmunkás Szövetség reşiţai helyi csoportja képviseli becsületesen a reşiţai munkásság érdekeit.

Kijelentem to ábbá, hogy arra a megyőződésre jutottam, hogy minden becsületes munkás el kell hagyja a sárga szakszervezeteket.

Ezt a nyilatkozatott saját akaratomból tettem, erre engem senki nem kényszeritett.

Reşiţa, 1936 junius 5.

Focht Paul.

Tanuk:

Castoi Constantin, Krautwurst Josef

Nyilatkozat.

Alulirott *Guffler* Anton ezennel kijelentem, miszerint arra a meggyözödésre jutottam, hogy egyedül csak a Vas és Fémmunkás Szövetség reşiţai helyicsoportja képviseli a reşiţai munkásság érdekeit komolyan és következetesen.

Öszintén sajnálom, az 1933-ban a szerszámkovácsok bizalmiférfiairól tett nyilatkozatomat, és igérem, hogy a jövöben ennek a csoportnak komoly és hü tagja leszek.

Reşiţa, 1936, augusztus 22.

Guffler Anton

Tanuk:

Haudek Johann, Marina Traian

Nyilatkozat.

Alulirott Szilágyi Sándor a hunedoara-i vasmunkás helyi-csoport otthon gondnoka, elismerem, hogy 1936 augusztus 9-én helytelen magatartást tanusitottam müködési körömben és ezuttal kérek bocsánatot azoktól a szaktársaktól, akiket megsértettem. Igerem, hogy a jövőben szervezett munkáshoz méltóan fogok viselkedni.

Hunedoara, 1936, augusztus 12.

Szilágyi Alexandru

Előttünk:

Páll Ioan, Florea I.

Nyilatkozat

Alulirott Kunschner Peter, az U. D. R. müvek hidosztályának előmunkása, ezennel kijelentem, nagyon sajnálom, hogy magam Wazulik N. tanonccal szemben tettlegességre ragadtattam, és igéretet teszek a hidosztály mühelyértekezlete előtt, hogy én, mint szervezett munkás a jövöben ilyen méltatlan tettre nem ragadtatom magam.

Reşiţa, 1936, julius 25.

Kunschner Peter.

Tanuk:

Marina Traian, Tambor Ignác

A tordai üveges munkások kollektivszerződése

Az üveges munkások szakszervezetében tömörült munkások szervezetük utján 1 évi időtartamra kollektiv szerződést kötöttek az üveggyár igazgatóságával. Amint az alább, teljes egészében leközölt szerződés rendelkezéseiből megállapitható, elvtársaink olyan elvi feltételeket nyertek, melyek ellen más reakciós munkaadók tüzzel-vassal harcolnak. Az üzemigazgatósága meg van győződve arról, hogy a szakszervezet hatáskörének elismerése a különböző munkásproblémák rendezésében, nemcsak hogy nem lehet káros a termelés menetére nézve, hanem csakis ezen az uton oldhatók meg sikeresen a munka és a tőke között természetszerüleg előforduló ellentétek. Amint látható a gyár igazgatósága a termelést tudományos alapokra fektette és ebből a körülményből nem hiányozhat a „munkásszakszervezet" tényezője. Mig a medgyesi üveges munkások a legsötétebb rabszolgasorsban élnek, mig ezeket a szerencsétlen páriákat utolsó csepp vérig zsakmányolnak ki, addig Tordán amint látjuk, a termelés menetében egy összedolgozó politikát követnek. Jellegzetes ez a tény. Az egyik üzem igyekszik a fejlődésnek megfelelő ütemében beszervezni a termelést — ellentétben a másikkal (Medias), ahol az igazságtalan rendszer elleni kitörések nap nap után fordulnak elő.

A tordai üveges munkások kollektivszerződésének szövege:

KOLLEKTIVSZERZŐDÉS

Mely köttetett a Turda-i üveggyár S. A. igazgatósága és a Romániai Vas-, Fém- és Vegyipari Munkások Szövetségéhez csatlakozott Turda-i üveges munkások szakszervezete között.

ALAPELVEK.

1. paragr.

Az igazgatóság elismeri az üveges munkások törvényesen alakult szakszervezetét és ezzel a szervvel az üveges munkásokat érintő összes kérdéseket megtárgyalja.

A munkások bizalmiférfiai jogosultak az igazgatóság tudomására hozni a felmerülő összes sérelmeket és közbejárhatnak azirán t, hogy ezek a sérelmek jogorvoslást nyerjenek.

A szakszervezet kiküldöttjei tárgyalhatnak az igazgatósággal a munkásokat érintő bármely ügyben, azonban csak olyan időben, amikor nincsenek munkában. Ők képezik a közvetitő szervet az igazgatóság és a munkások között. Továbbá őrködni fognak a felett, hogy az üzemben a legtelje-sebb rend és fegyelem uralkodjon és hogy a szerződésben foglalt munkafeltételek be legyenek tartva.

2. paragr.

Jelen szerződés értemezéséből származó és a munkafeltételeket és béreket érintő ellentétek kötelező döntő biróság elé utaltatnak, ha a felek ezeket maguk között elintézni nem tudják. A döntőbiróság 2 munkaadó és 2 szakszervezeti kiküldöttből áll, akik közösen választják meg az elnök személyét.

Az elnök személyében való megnemegyezés esetén, a felek a munkaügyi felügyelőt fogadják el döntőbirósági elnöknek és ha az igy megalakitott döntőbirósági tárgyalásokon egyezségre jönni, nem tudnak, az elnök feljogositást nyer arra, hogy a nézeteltérést képező pontokban döntsön.

3. paragr.

Minden munkás köteles a munkaadó, vagy ennek helyettesének rendelkezéseit pontosan betartani; köteles továbbá kellő szakértelem mellett lelkiismeretesen dolgozni és megvalósitani a termelésnek azt a maximumát, amelyet fizikai erejének észszerü igénybevételével, tudásával és tehetségével elérni tud.

Szeszes italok fogyasztása (sör kivételével), valamint tüzveszélyes helyen való dohányzás szigoruan tilos. Hasonlóképpen tilos részeg állapotban munkába állni. Azt, akit részeg állapotban találnak és nem hajlandó a gyárat azonnal elhagyni, felmondás nélkül elbocsájtható.

4. paragr.

A munkás köteles munkaadójával vagy ennek helyettesével tiszteségesen viselkedni, viszont a munkaadó, illetve helyettese kötelesek a munkásokat emberséges bánásmódban részesiteni.

5. paragr.

A munkás egészségét és biztonságát célzó törvényes intézkedések betartására a munkaadó kötelezettséget vállal. A munkaadó gondoskodik arról, hogy a munkamenet a munkás egészségére, biztonságára és higéniájára ne legyen káros befolyással.

A munkaadó köteles mentő- és ruhaszekrényt, valamint mosdót felszerelni a mühelyben. Gondoskodni fog a mühelyek valamint az illemhelyek állandó tisztántartásáról.

6. paragr.

A munkaidő napi 8, illetve heti 48 óra, kivéve azon eseteket, amikor ezen időre törvényes ünnepnapok esnek. A munkaidő a termelés csökkentésének arányában leszállitható.

A munkaidő beosztását a munkaadó határozza meg a napi 8 órai munkaidő figyelembevételével.

Indokolatlanul egy munkás sem hiányozhat a munkából. Utólagos irásbeli, vagy tanukkal való igazolások figyelembe vétetnek. Minden munkás köteles a munkaidőt pontosan betartani és a gyár rendes jelző készülékéhez alkalmazkodni.

7. paragr.

A munkások kötelesek a reájuk bizott formákra és szerszámokra gondosan ügyelni. A szerszámok másnak való átadásáért vagy a formák rossz szándéku megrongálásáért az illető munkás a munkaszerződésekről szóló törvény 53—55 cikkei értelmében felelős.

8. paragr.

A munkások jogosultak személyileg, avagy bizalmiférfiaik utján a munkabér kiszámitását ellenőrizni, ha az elvégzett munkamennyiség a leméréstől vagy bármely más megállapitástól függ.

9. paragr.

Más munkára beosztott specializált munkások egy hétig rezsiben dijazandók.

10. paragr.

A hibás formák miatt előállitott hibás üvegek, melyekért a munkás nem okolható, levonásba nem jönnek, hanem rendes dijjal fizetendők.

11. paragr.

A gyártáshoz szükséges összes anyagokat, szerszámokat és formákat a gyár igazgatósága dijmentesen bocsása a munkások rendelkezésére.

12. paragr.

Az igazgatóság köteles a munkások rendelkezésére tiszta üveget bocsájtani, hogy a termelésben őket károsodás ne érje.

Az esetben, ha az üveg nem tiszta, minek következtében a munkás kárt szenved, az igazgatóság kiegészíti a keresetet a megállapitott minimális munkabér arányának megfelelően.

13. paragr.

A próbaidőre, vasárnapi munkaszünetre és a fizetéses pihenő szabadságra vonatkozó törvényes rendelkezések szigoruan befognak tartatni.

MUNKABÉREK.

14. paragr.

A munkabérek a szerződéshez csatolt és a felek részéről megállapitott jelenlegi ártarifa alapján eszközöltetnek.

A munkabérek minden hét péntekjén fizetendők ki hivatalos pénzegységben. A bérek kifizetése a munka befejezése után azonnal megkezdődik fizetési boritékokban, amelyekre rávezetendők a megdolgozott munkaórák és tulórák a keresett összege, valamint az eszközölt levonások, ugymint: betegsegélyző, adó, előleg stb és a munkást megillető készpénz összeg.

15. paragr.

Uj áruk termelése esetén, amelyek a jelen tarifában befoglalva nincsenek, ezen áruk tarifájának megállapitását egy, az üzemfőnök, munkavezető és szakszervezeti kiküldöttből álló bizottság eszközli az első gyártás azonnali befejezése után. A bizottság által megállapitott tarifa azonnal be lessz iktatva az általános ártarifa kötelékébe. Az ártarifa 2 példányban lessz megalkotva, amelyből egy-egy példányt kap a munkaadó és a szakszervezet. Az ártarifa 2 rovatot fog tartalmazni a lejek és bánik beirására.

16. paragr.

Nagyobb javitások eszközlése esetén a munkások beosztást nyerhetnek a müködésben levő kemencéknél olyképpen, hogy mindnyájan dolgozzanak, még ha le is kell a munkaidőt szállitani.

Ha munkaadó a munkásokat haza küldi ez esetben az alábbi paragrafusban megállapitott rezsi fizetésüknek 50 százalékát kapják.

Ha a munkások a szakmájukon kivül eső munkák elvégzésére nyernek beosztást, a rezsiben megállapitott munkabér 75 százalékát kapják.

17. paragr.

A munkadijazást illetően, általában érvényben maradnak a jelenlegi ártarifák. Mégis a nézeteltérések kiküszöbölése végett a kereset összhangbahozására az ártarifa oly módon lessz revizió alá véve, hogy egy közepes munkás — 100 százalékkal —, egy napi rendes munkaidő mellett keressen:

Rendes és könnyü áruk termelésével napi 200 lejt,
nehezebb áruk teremlésével napi 250 lejt,
speciális áruk termelésével napi 300 lejt.

18. paragr.

Tulórák csak a munkaidőről szóló törvény 41-ik cikkének rendelkezései értelmében végezhetők. Az első két tulóra a törvény által előirt bértöbblettel dijazandók.

19. paragr.

Vasár- és ünnepnapokon végzett munkákért az első 8 órára 50 százalékos bértöbblet fizetendő.

20. paragr.

Betegség vagy halál esetén az igazgatóság betartja a törvényes rendelkezéseket.

ÁLTALÁNOS RENDELKEZÉSEK.

21. paragr.

Büntetések csak a törvény által előirt redelkezések alapján alkalmazhatók.

A büntetéspénzekből befolyó összegek a munkaszerződés törvényének rendelkezései szerint kezeltetnek.

22. paragr.

Az a munkás, aki sztrájkra buzdit, nem veti magát alá felettesei rendelkezésének, szóval és tettel megsérti felebbvalóit vagy munkástársát, indokolatlanul kimarad a munkából, részeg állapotban jelentkezik munkára, vagy részegen nem akarja a gyár területét elhagyni, engedély nélkül szeszes italt hoz a gyárba, vagy nem veti magát alá a hatóságok által is jóváhagyott szolgálati szabályzatnak, továbbá az aki a gyár gépeit és munkaszerszámait megrongálja, amelett, hogy a törvény idevonatkozó rendelkezéseinek következményeit viseli, minden kártalanitás nélkül elbocsájtható.

23. paragr.

A fizetések körül történő bármilyen reklamációk csak akkor vétetnek figyelembe, ha a boriték a fizetést eszközlő közeg előtt lett felbontva.

24. paragr.

Minden csoport (Werkstelle) köteles 3 éven belül egy román üvegfuvót betanitani. Azok, akik 2 év után ebben a tekintetben eredményt felmutatni nem tudnak és képtelenek betanitani egy üvegfuvót, keresetükből fizetni fognak egy mestert, aki gondoskodik a tanonc betanitásáról. E rendelkezés végrehajtásáért a csoportvezető felelős.

25. paragr.

Jelen szerződés egy évi időtartamra kötetett 1936. április 6-tól 1937 április 6-ig.

A Tordai üveggyár R. T. részéről:

BOZDOG GR., mérnök. IACOB TRIFF.

Üveges munkások szakszervezete részéről:

SOMOGYI IULIU, HOLZER RUDOLF,
SABO FLORA, KULLAR IULIU,
SOMOGYI FRANCISC.

Jelen kollektiv szerződés beiktattatott a Cluj-i Munkakamaránál, a munkaszerződések lajstromába 18/1936 szám alatt.

Cluj, 1936. április 27.

Interimár bizottság elnöke: Titkár:
s. k. CHIȘU PATRICIU s. k. VASILE HOSSU.

Tip. Coop. „Litera", calea Plevnei 46. — Tel. 3.49,69

BCU Cluj / Central University Library Cluj